

ICT en Cultuur

Plan van Aanpak

Door Reinout Kuiper

ICT en Cultuur

Plan van Aanpak

© IBM Nederland N.V. 2005

IBM Nederland N.V. verleent toestemming dat deze scriptie ter inzage wordt gegeven middels plaatsing in bibliotheken. Voor publicatie, geheel of gedeeltelijk van deze scriptie dient vooraf toestemming door IBM Nederland N.V. te worden verleent.

Inhoudsopgave

0. INLEIDING.....	4
1. ACHTERGRONDINFORMATIE	5
1.1 OPDRACHTGEVER	5
1.2 OVER IBM	5
1.3 IBM ALS ORGANISATIE.....	5
2. ONDERZOEKSINFORMATIE	7
2.1 PROBLEEMGEBIED	7
2.2 DOELSTELLING	7
2.3 PROBLEEMSTELLING.....	7
2.3.1 <i>Onderzoeksvraag</i>	7
2.3.2 <i>Deelvragen</i>	8
2.4 VERANKERING	8
2.4.1 <i>Italiaanse projecten</i>	8
2.4.2 <i>Voorstel implementatie</i>	8
3. STRATEGIE	9
3.1 METHODE	9
3.1.1 <i>Informatie verzamelen</i>	9
3.1.2 <i>Informatie onderzoeken</i>	9
3.1.3 <i>Informatie verwerken</i>	9
3.2 RESULTATEN	9
3.3 GLOBALE PLANNING	10
4. CONTACTPERSONEN	11
5. LITERATUURLIJST.....	12
5.1 BOEKEN.....	12
5.2 WEBSITES.....	12

0. Inleiding

Dit document beschrijft het plan van aanpak van een onderzoek naar ICT en cultuur. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd in het kader van de opleiding Informatiekunde aan de Radboud Universiteit te Nijmegen en zal als afronding dienen van deze opleiding.

Het onderzoek heeft betrekking op projecten van de organisatie IBM die een bijdrage leveren aan het oplossen van culturele vraagstukken. IBM Milaan voert al enige tijd projecten uit op het gebied van cultuur. IBM heeft belangstelling om ook in Nederland projecten te starten op dit gebied.

De auteur is afgestudeerd in communicatiesystemen en heeft als afstudeeropdracht een onderzoek uitgevoerd over de implementatie van een systeem, in Nederland, die een bijdrage levert aan het interesseren van jongeren voor de technische sector.

Het document zal beginnen met een korte beschrijving van de organisatie IBM waar de afstudeeropdracht zal worden uitgevoerd. Hoofdstuk 2 zal vervolgens ingaan op de inhoud van de opdracht. Daarop aansluitend beschrijft hoofdstuk 3 de strategie hoe de afstudeeropdracht wordt uitgevoerd. Het laatste gedeelte van het plan van aanpak geeft een overzicht van de contactpersonen die direct betrokken zijn bij de afstudeeropdracht.

1. Achtergrondinformatie

1.1 Opdrachtgever

Organisatie: IBM Nederland
Adres: Johan Huizingalaan 765
Postcode: 1066 VH
Plaats: Amsterdam

1.2 Over IBM

Op 15 juni 1911 werd IBM opgericht onder de naam Computing-Tabulating-Recording. CTR is een samenvoeging van drie organisaties. Namelijk Computing Scale Co., International Time Recording en Tabulating Machine Co. Het bedrijf was gevestigd in New York en had 1.300 medewerkers.

Na de Eerste Wereldoorlog ontwikkelden C-T-R's engineering- en research-medewerkers nieuwe en verbeterde mechanismen om tegemoet te komen aan de toenemende behoeften van hun klanten. In 1920 introduceerde het bedrijf de 'lock autograph recorder', het eerste complete systeem voor controle van schooltijden, en het lanceerde de Electric Accounting Machine. In 1921 kocht het bedrijf de Ticketograph Company of Chicago, alsmede bepaalde octrooien en andere eigendommen van de Peirce Accounting Machine Company. In 1924 werd de Carroll Rotary Press ontwikkeld om met een hoge snelheid kaarten te produceren en werd de ponskaartcapaciteit verdubbeld. De naam C-T-R werd in 1924 veranderd in **I**nternational **B**usiness **M**achines Corporation (IBM).

De 'echte' computer bestaat dan nog niet. Die wordt aan het einde van de tweede wereld oorlog uitgevonden door de Harvard University en IBM samen. Deze computer kreeg de naam Mark 1.

In de jaren vijftig wordt de computer toegepast in het bedrijfsleven. Hiermee breekt het informatietijdperk aan. De computers worden steeds kleiner en goedkoper waardoor meer bedrijven deze machines konden aanschaffen.

De computer gaat steeds meer deel uit maken van ons dagelijks leven. Bijvoorbeeld supermarkten gingen in de jaren zeventig deze apparatuur gebruiken om streepjescode te scannen. In 1981 heeft IBM samen met Intel (voor de processor) en Microsoft (voor het besturingssysteem) de personal computer ontwikkeld. Deze PC werd ook in kleine bedrijven en thuis gebruikt.

De jaren negentig is de tijd van netwerken en internet dat ervoor zorgt dat er meer informatie beschikbaar is. In deze tijd verandert er veel in de markt. Veel bedrijven moeten hierop inspelen waardoor er veel geïnvesteerd wordt in het automatiseren van bedrijfsprocessen.

1.3 IBM als organisatie

Tegenwoordig levert IBM een compleet scala aan computerapparatuur, programmatuur en bijbehorende diensten. IBM verkoopt computersystemen aan zowel organisaties als consumenten, van personal computers en servers tot midrange-systemen en mainframes. De software varieert van besturingsprogrammatuur tot algemene en branchegerichte oplossingen op maat. Als 's werelds grootste aanbieder binnen de IT-dienstverlening heeft IBM Global Services uitgebreide ervaring op het gebied van business- en IT-consultancy, business transformation, e-business, systeembeheer en strategische outsourcing.

Zoals vele grote internationale bedrijven kent ook IBM twee soorten organisaties, een juridische en een operationele. In een juridische organisatie maakt IBM Nederland N.V. als een zelfstandige dochteronderneming deel uit van IBM World Trade Corporation,

waarvan het hoofdkantoor is gevestigd in de Verenigde Staten van Amerika. IBM World Trade Corporation is op zijn beurt weer een dochteronderneming van IBM Corporation, waarvan het hoofdkantoor is gevestigd in Armonk, Verenigde Staten van Amerika. Op het moment is IBM in 164 landen aanwezig. IBM is sinds 1921 in Nederland werkzaam, zij het pas sinds 1965 onder de huidige naam. De huidige directeur van IBM Nederland is Peter Mous.

IBM Worldwide behoort tot één van de grootste bedrijven ter wereld; de grootste hardwareleverancier en de grootste IT dienstverlener. IBM heeft ruim 300.000 werknemers in dienst en meer dan 90.000 business-partners. Ongeveer 70% van alle "corporate" gegevens wordt beheerd door IBM software en staan op IBM servers opgeslagen.

Een groot gedeelte van de omzet die IBM jaarlijks realiseert, komt van het licenseren van IBM patenten aan andere bedrijven zoals Sun, Dell, EMC, Compaq, etc. IBM heeft meer patenten dan al haar concurrenten bij elkaar. Daarom besteedt IBM jaarlijks ongeveer 7% van de totale omzet aan research. Binnen deze afdeling zijn ruim 3.000 medewerkers in dienst in acht verschillende laboratoria.

De organisatie is onderverdeeld in de volgende bedrijfstakken:

- Global Financing
- Global Services
- Personal & Printing Systems Group
- Pervasive Computing (wireless technology)
- Research & Intellectual Property
- Server Group
- Software Group
- Storage Systems Group
- Technology Group

2. Onderzoeksinformatie

2.1 Probleemgebied

Een aantal grote bedrijven voeren een strategie uit met als doel een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij.¹ Deze strategie wordt door IBM "Maatschappelijk Betrokken Ondernemen"² genoemd. IBM is al jaren een van de grootste donateurs van apparatuur, diensten en geld aan onderwijs en not-for-profit organisaties over de hele wereld. Deze programma's voor maatschappelijk betrokken ondernemen zijn met name gericht op onderwijs, van peuterspeelzaal tot universiteit. Met deze projecten wil IBM laten zien dat ICT een bijdrage kan leveren bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De uiteindelijke doelstelling is mensen te helpen de kwaliteit van het leven voor zichzelf en anderen te verbeteren.

In samenwerking met overheids- en not-for-profit-organisaties, wil IBM zo haar rol als maatschappelijk betrokken onderneming verder gestalte geven. Hierbij maakt IBM gebruik van haar expertise op dit gebied. IBM verkiest een projectmatige aanpak waarbij in samenwerking met maatschappelijke organisaties er technologische oplossingen gebouwd worden voor een specifiek vraagstuk boven het eenmalig doneren van een som geld.

2.2 Doelstelling

In Nederland heeft IBM belangstelling om hun strategie maatschappelijk betrokken ondernemen uit te breiden door zich te richten op de Nederlandse cultuur. IBM voert in Nederland weinig projecten uit die door de inzet van ICT positieve bijdragen leveren aan de Nederlandse cultuur. Voordat zulke projecten in Nederland gestart worden, heeft IBM Nederland belangstelling om te weten hoe in andere landen initiatieven worden toegepast die een bijdrage leveren aan het oplossen van culturele vraagstukken. De doelstelling is dan ook te komen tot een digitale architectuur voor het toepassen van zulke initiatieven in Nederland. Het begrip 'digitale architectuur' kan als volgt worden gedefinieerd: *"Digitale architectuur is een coherente, consistente verzameling principes, verbijzonderd naar uitgangspunten, regels, richtlijnen en standaarden die beschrijft hoe een onderneming, de informatievoorziening, de applicaties en de infrastructuur zijn vormgegeven en zich voordoen in het gebruik."*³

In Milaan heeft IBM projecten lopen die een positieve bijdrage leveren aan de Italiaanse cultuur. Aangezien de Italiaanse cultuur een Westers land is en veel overeenkomsten biedt met de Nederlandse cultuur, heeft IBM Nederland belangstelling voor de projecten die door IBM Milaan worden toegepast op het gebied van ICT en cultuur.

2.3 Probleemstelling

2.3.1 Onderzoeksvraag

Is het mogelijk om, aan de hand van initiatieven van IBM Milaan die een bijdrage leveren aan het oplossen van culturele vraagstukken in Italië, tot een voorstel voor een digitale architectuur te komen dat inzicht geeft in de implementatie van initiatieven, die door de inzet van ICT een bijdrage kunnen leveren bij het oplossen van culturele vraagstukken in Nederland?

¹ Voorbeeld website Jongeren en Techniek Netwerk Nederland
<http://www.jet-net.nl/>

² Website IBM Nederland
<http://www-5.ibm.com/nl/maatschappij/>

³ Prof. Dr. Daan Rijsenbrij, docent "Informatie Architectuur" aan de Radboud Universiteit Nijmegen

2.3.2 Deelvragen

- 1.) Welke initiatieven worden op het moment door IBM Milaan uitgevoerd op het gebied van (de Italiaanse) cultuur?
 - 1a.) Wat zijn de doelen van deze initiatieven?
 - 1b.) Welke functie speelt ICT in deze initiatieven?
 - 1c.) Hoe ziet de digitale architectuur van deze initiatieven eruit?
- 2.) Wat zijn mogelijke verbeterpunten van één van deze initiatieven?
- 3.) Wat zijn de architectuur principes van IBM Milaan op het gebied van “maatschappelijk betrokken ondernemen”?
- 4.) Welke initiatieven kunnen vergelijkbaar worden toegepast in Nederland?
 - 4a.) Hoe zal de digitale architectuur van één van deze initiatieven eruit zien?
 - 4b.) Aan welke criteria moet één initiatief voldoen om deze in Nederland toe te passen?
 - 4c.) Hoe kan een knelpunt van één van deze initiatieven worden weggewerkt?
 - 4d.) Wat zijn de consequenties voor het toepassen van één initiatief in Nederland voor IBM?

2.4 Verankering

2.4.1 Italiaanse projecten

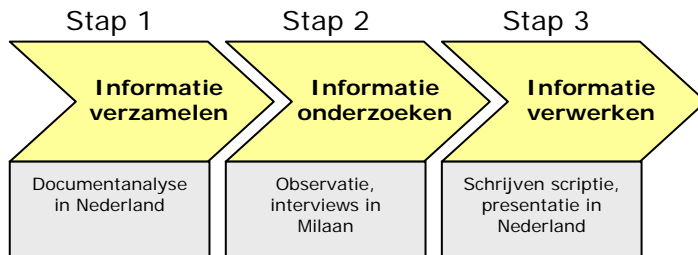
Het onderzoek beperkt zich echter tot een wetenschappelijke analyse van Italiaanse projecten van IBM die een bijdrage leveren aan de oplossing van culturele vraagstukken. De culturele vraagstukken hebben betrekking op culturele theaters en musea. Vanwege de korte tijdsomvang van het onderzoek, zal de uitwerking van de analyse van de initiatieven zich beperken tot één Italiaans initiatief.

2.4.2 Voorstel implementatie

Het onderzoek zal als voorstel dienen voor de implementatie van één cultureel initiatief in Nederland. De implementatie van dit culturele initiatief is geen onderdeel van het onderzoek.

3. Strategie

3.1 Methode

Figuur 1: globale weergave van de methode

3.1.1 Informatie verzamelen

Het onderzoek zal starten met een documentanalyse over de initiatieven die reeds door IBM Nederland en door IBM Milaan worden uitgevoerd. Deze documentanalyse zal in Nederland worden uitgevoerd gedurende een maand. Tevens wordt in deze maand een plan van aanpak opgesteld.

3.1.2 Informatie onderzoeken

Nadat de documentanalyse in Nederland voltooid is, zal het onderzoek verder voortgezet worden in Milaan. In Milaan worden de initiatieven, die worden uitgevoerd, geobserveerd en er zullen interviews worden afgelegd met de personen die nauw betrokken zijn bij deze initiatieven. Deze observaties zullen gedurende een maand worden uitgevoerd.

3.1.3 Informatie verwerken

In de laatste maand zal alle verkregen informatie worden verwerkt dat resulteert in een scriptie. Als afronding zal een presentatie worden gegeven over de scriptie. Het schrijven van de scriptie en het houden van de presentatie zal in Nederland plaatsvinden.

3.2 Resultaten

- *Overzicht initiatieven*

Uit resultaat van de documentanalyse zal een overzicht opleveren van de verschillende initiatieven, die een bijdrage leveren aan het oplossen van culturele vraagstukken in Italië, die door IBM Milaan wordt uitgevoerd.

- *'ICT en cultuur'-initiatieven in Nederland*

Het onderzoek zal resulteren een analyse van de mogelijkheden voor IBM om 'ICT en cultuur' initiatieven in Nederland toe te passen. Voor één mogelijkheid zal de knelpunten worden gegeven en verbeterpunten om deze knelpunten weg te werken.

- *Voorstel digitale architectuur*

Uiteindelijk levert het onderzoek een voorstel op dat bestaat uit een beschrijving van de digitale architectuur voor de implementatie van één initiatief om door de inzet van ICT een bijdrage te leveren voor het oplossen van een vraagstuk van de Nederlandse cultuur.

- *Scriptie*

Alle resultaten van het onderzoek zullen worden opgenomen in een scriptie. Deze scriptie zal worden verspreid onder de bedrijfsbegeleiders van IBM Nederland en IBM Milaan, en aan de afstudeerbegeleiders Radboud Universiteit.

3.3 Globale planning

			Februari			Maart					April					Mei				Juni				
		Week	07	08	09	09	10	11	12	13	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22	22	23	24
Activiteit	Start	Eind																						
Plan van aanpak																								
Bèta	14-02-2005	03-03-2005																						
Final	03-03-2005	08-03-2005																						
Documentanalyse																								
Italiaanse projecten	08-03-2005	29-03-2005																						
Literatuuronderzoek	08-03-2005	29-03-2005																						
Onderzoek Milaan																								
Observatie initiatief	04-04-2005	06-05-2005																						
Scriptie																								
Bèta	25-04-2005	20-05-2005																						
Final	20-05-2005	03-06-2005																						

Legenda	
Werk	
Deadline	
Vakantie	

4. Contactpersonen

Naam: Reinout Kuiper
Organisatie: Radboud Universiteit
Functie: Student
Telefoonnr.: +31 (0) 6 419 222 71
+31 (0) 182 38 48 38
E-mail: reinoutkuiper@student.ru.nl
Relatie: Onderzoeker

Naam: Warner Dijkhuizen
Organisatie: IBM NL
Functie: Corporate Community Relations Manager
Telefoonnr.: +31 (0) 6 532 417 08
+31 (0) 20 513 31 55
E-mail: warner_dijkhuizen@nl.ibm.com
Relatie: Supervisor

Naam: Angelo Failla
Organisatie: IBM IT
Functie: Corporate Community Relations Manager
Telefoonnr.: +39 33 558 562 10
+39 02 268 226 95
E-mail: angelo.failla@it.ibm.com
Relatie: Supervisor

Naam: Marzia Coreggi
Organisatie: IBM IT
Functie: Secretaresse Communicatie
Telefoonnr.: +39 02 268 226 95
E-mail: marzia_coreggi@it.ibm.com
Relatie: Contactpersoon logistieke details

Naam: Patrick van Bommel
Organisatie: Radboud Universiteit
Functie: Afstudeercoördinator
Telefoonnr.: +31 (0) 24 36 526 96
E-mail: p.vanbommel@cs.ru.nl
Relatie: Supervisor

Naam: Luca Consoli
Organisatie: Radboud Universiteit
Functie: Docent "Science and Society"
Telefoonnr.: +31 (0) 24 36 530 65
E-mail: l.consoli@science.ru.nl
Relatie: Supervisor

5. Literatuurlijst

5.1 Boeken

Baarda, D.B. en M.P.M. de Goede

Basisboek methoden en technieken: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek

Stenfert Kroese, Groningen, 2001

Baarda, D.B., M.P.M. de Goede en A.G.E. van der Meer-Middelburg

Basisboek open interviews: Praktische handleiding voor het voorbereiden en afnemen van open interviews

Stenfert Kroese, Groningen, 1996

Baarda, D.B., M.P.M. de Goede en J. Teunissen

Basisboek kwalitatief onderzoek: Praktische handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek

Stenfert Kroese, Groningen, 2001

Daan Rijsenbrij, Jaap Schekkerman, Harry Hendrickx

Architectuur, besturingsinstrument voor adaptieve organisaties

Lemma 2002

Hulshof, M.

Leren interviewen: Een HBO-methode voor het mondeling verzamelen van informatie

Wolters-Noordhoff, Groningen, 2001

Markenhof, A., M. Bastings en H. Oost

Een onderzoek presenteren

HB uitgevers, Baarn, 2002

5.2 Websites

Barendsen, E. Onderzoeksvaardigheden 2004

www.niii.kun.nl/home/Erik.Barendsen/onderwijs/onderzoeksvaardigheden

IBM Nederland. Website

www-5.ibm.com/nl/maatschappij/

IBM Italië. Website

www.fondazioneibm.it/sito/index.html

www-5.ibm.com/e-business/it/more/lafenice.html

<http://www.turismovenezia.it/leo/articolo.asp?lingua=eng&art=274>

<http://www.ibm.com/news/pt/2004/11/teatro.html>

Project Dionys van IBM Milaan

www.dionys.org